

Wioletta Lubkowska

Wydział Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia, Uniwersytet Szczeciński

Mirosława Szark-Eckardt, Hanna Żukowska

Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki,

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

**Znaki obowiązujące na krytych pływalniach jako system
wspomagający bezpieczeństwo i higienę wodnej aktywności
rekreacyjno-sportowej**

**Signs binding at indoor pools as a system supporting the safety and hygiene of
water recreational and sport activity**

Streszczenie

Celem badań było określenie stopnia i charakteru zagrożeń występujących w strefie oznakowania pływalni krytych odnoszących się do wymaganych zasad bezpieczeństwa. Badania przeprowadzono na 29 obiektach, zlokalizowanych na terenie dziesięciu województw. Posłużono się metodą jakościowych badań terenowych oraz metodą badań niereaktywnych. Stwierdzono, iż w ponad połowie badanych pływalni krytych (51,7%) znak zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione” miał formę graficzną niezgodną z obowiązującymi przepisami. Znaki informacyjne: C-2 – „niebezpieczna głębokość wody” i C-3 – „nagły uskok” wystąpiły tylko w 27,6% badanych obiektów. W zakresie znaków pozaprawnych – komunikatorów stwierdzono, że nie istnieje ujednolicony sposób przekazywania informacji. Używana symbolika jest bardzo różnorodna, co powoduje chaos w postaci różnych oznakowań. W celu zwiększenia bezpieczeństwa osób korzystających z pływalni krytych należałoby podjąć działania zmierzające do opracowania i wprowadzenia ujednoliconych wzorów oznaczeń, co stanowi konieczny warunek pełnego uczestnictwa we współczesnej kulturze fizycznej.

Słowa kluczowe: pływalnia kryta, parki wodne, bezpieczeństwo, higiena, znaki, piktogramy, ratownictwo wodne, WOPR

Abstract

The aim of the research was to determine the level and nature of risks occurring in the sign zone of indoor pools relating to required safety rules. The research was conducted at 29 facilities located in ten provinces. The method of qualitative field research was applied. It was found that at more than half of the examined indoor pools (51.7%) the A-8 prohibitory sign “jumping into water is prohibited” had the graphic form that was inconsistent with the binding provisions. The information signs: C-2 – “dangerous depth of water” and C-3 – “sudden drop” occurred only at 27.6% of examined facilities. Within the scope of non-legal signs – commu-

nicators it was found that there is no uniform manner of providing information. The symbols used is very diverse which causes chaos in the form of various markings. In order to improve the safety of persons using the indoor pools, activities aiming at developing and introducing uniform models of markings should be undertaken, which constitutes a necessary condition of full participation in modern physical culture.

Key words: indoor pool, water parks, safety, hygiene, signs, pictograms, water rescue, WOPR [Volunteer Water Rescue Service]

Wstęp

W ostatniej dekadzie, w obszarze polskiej infrastruktury sportowej, jednym z zaobserwowanych trendów jest modernizacja oraz budowa krytych pływalni. Wynika to z realizacji jednego z zapisów zamieszczonego w „Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015”, gdzie celem priorytetu 3: rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, było zmniejszenie dystansu, jaki w tej dziedzinie dzieli Polskę od krajów europejskich (*Strategia rozwoju sportu...* 2007). Szczególnie problem ten dotyczył m.in. budowy pełnowymiarowych pływalni krytych, których liczba w Polsce jest nadal mniejsza aniżeli w innych krajach Europy. W wyniku realizacji w/w programu liczba krytych pływalni w Polsce wzrosła do 661, ze stanu 417 pływalni w 2004 r. (WOPR)¹.

Biorąc pod uwagę również fakt, iż samorządy lokalne często za najważniejszy punkt w planach zagospodarowania uważają budowę obiektów sportowych – szczególnie krytych pływalni – należy przypuszczać, że ich liczba w Polsce nadal będzie rosta (Łubkowska i Paczyńska-Jędrycka 2014, s. 221). Podobny trend można zaobserwować w rozwoju całych kompleksów sportowo-rekreacyjnych, w skład których wchodzi: pływalnie, parki wodne, SPA, zjeżdźalnie, sztuczne rzeki, kaskady, gejzery, fontanny, bicze wodne, czy też wanny z hydromasażem, baseny solankowe i wiele innych. Trudno precyzyjnie oraz poprawnie metodologicznie określić liczbę parków wodnych w Polsce, ze względu na brak powszechnie przyjętej definicji parku wodnego, na co słusznie zwracają uwagę K. Parzych i R. Gotowski (2013), którzy podają, iż w 2013 roku w Polsce działało ponad 180 parków wodnych².

Rozwój infrastruktury, w tym nowo wybudowane pływalnie i parki wodne, spowodował rozpowszechnienie wodnej aktywności sportowo-rekreacyjnej wśród Polaków. Coraz liczniej zaczęły z niej korzystać nie tylko dzieci i młodzież szkolna, ale zarówno niemowlęta, jak i osoby w podeszłym wieku. Badania J. Mogiły-Lisowskiej (2010, s. 128, 137) dotyczące rekreacyjnej aktywności ruchowej dorosłych Polaków wykazały, że wśród najbardziej popularnych form aktywnego wypoczynku – sportu dla wszystkich w Polsce – na czwartym miejscu znalazło się pły-

¹ Na chwilę obecną dostępne są statystyki Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR), dotyczące liczby kąpielisk i pływalni krytych w Polsce, które obejmują lata 2004-2012; http://www.wopr.pl/index.php?option=com_docman&Itemid=226 [dostęp: 10.01.2015].

² Liczbę i lokalizację polskich parków wodnych i pływalni z częścią rekreacyjną (w podziale na poszczególne województwa) zob. <http://www.wodneparki.pl/mapka> [dostęp: 08.01.2015].

wanie w basenach pływackich. Prawie 1/3 Polaków realizuje tą formę aktywnego wypoczynku.

Należy również zwrócić uwagę, iż rozpowszechnienie aktywności fizycznej w środowisku wodnym nastąpiło poprzez wprowadzenie obowiązkowych lekcji wychowania fizycznego na pływalni. Stało się to możliwe dzięki otwarciu nowych pływalni, przy jednoczesnym funkcjonowaniu starszych obiektów tego typu. Stworzono tym samym polskim dzieciom i młodzieży szkolnej szansę na uczestnictwo w bardzo popularnej i utylitarnej formie ruchu, jaką jest pływanie³, które w Europie aż 74% państw wpisało jako obowiązkowy sport w programie wychowania fizycznego dla gimnazjum (Bielec 2012, s. 9). Pływanie stanowi bowiem podstawę do realizacji około dziewiętnastu dziedzin i dyscyplin sportu oraz ich pochodnych form (windsurfing, surfing, kitesurfing, wakesurfing, bodyboard, skimboarding, flowboarding, kiteboarding, wakeboarding, snorkeling, rafting, hokej podwodny, rugby podwodne, skutery wodne, smocze łodzie, paralotniarstwo i inne) realizowanych w środowisku wodnym (Łubkowska i Paczyńska-Jędrycka 2013). Takie formy są jednymi z najczęściej wybieranych i podejmowanych oraz są ogólnodostępne dla osób w różnym wieku i o różnym poziomie sprawności (Zatoń i Kwaśna 2011, s. 180).

Należałoby przypuszczać, że wraz ze zwiększonym dostępem Polaków do pływalni i parków wodnych nastąpi wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie bezpiecznych zachowań dotyczących korzystania z tego typu obiektów. Statystyki WOPR rejestrują pojedyncze przypadki utonięć na pływalniach krytych, co powoduje, iż wzrasta przekonanie o braku zagrożeń na pływalniach oraz o dobrym zabezpieczeniu konsumentów (Fiłon i Chrobot 2011). Pojawia się jednak niepokój dotyczący bezpieczeństwa uczestników kąpieli na pływalni, czy też wodnej aktywności sportowo-rekreacyjnej. Istotną rolę odgrywa tutaj edukacja dla bezpieczeństwa na pływalniach krytych. Winna ona wystąpić przed skorzystaniem z kąpieli na pływalni oraz podczas każdego rodzaju zajęć obejmujących szeroko rozumianą aktywność w środowisku wodnym. Zdaniem W. Łubkowskiej i M. Paczyńskiej-Jędryckiej (2014, s. 230), które w oparciu o International Life Saving Federation of Europe (ILSE), opracowały model szacowania ryzyka uprawiania pływania i innych rekreacyjnych aktywności ruchowych na pływalniach krytych w aspekcie prawdopodobieństwa zdarzenia i szkodliwości⁴, edukacja nt. zasad bezpieczeństwa ma uświadomić fakt, że korzystanie z pływalni może stać się zagrożeniem dla zdrowia, a niekiedy życia. Uświadomienie ma zapobiegać czynnikom powodującym zagrożenie. Systemowe

³ Jak wynika z sondażu IIBR (Interaktywny Instytut Badań Rynkowych) dla serwisu Newsweek.pl, Polacy nie potrafią pływać i dobrze im z tym. Choć niemal co trzeci Polak kompletnie nie radzi sobie w wodzie, tylko nieliczni widzą potrzebę wprowadzenia obowiązkowych kursów pływania dla dzieci w wieku szkolnym (Newsweek, 2011).

<http://polska.newsweek.pl/polacy-nie-potrafia-plywac-i-dobrze-im-z-tym,65491,1,1.html> [dostęp: 08.01.2015].

⁴ Opracowany model zawiera kartę kryteriów bezpieczeństwa dla wystąpienia następujących zdarzeń: skurczu, zachłyśnięcia, szoku termicznego, wypadku-upadku, doznania urazu mechanicznego (stłuczenia) oraz takich urazów jak: otarcie naskórka, rana cięta, stłuczenie, złamanie, uszkodzenie zębów, uraz oka, krwotok z nosa, złamanie nosa, uraz kręgosłupa oraz schorzenia dermatologiczne: zakażenia grzybicze (grzybica skóry gładkiej, grzybica stóp grzybica paznokci, grzybica pachwin), zakażenia wirusowe (opryszczka zwykła, brodawki: stóp zwykłe, płaskie), zakażenia bakteryjne (liszajec zakaźny, zapalenie mieszków włosowych, zakażenia mykobakteriami, tzw. ziarniak basenowy).

ujęcie procesu kształcenia dla bezpieczeństwa przez umiejętne zarządzanie ryzykiem zaproponował W. Wiesner i wsp. (2011), którzy uważają, że zrozumienie istoty ryzyka i umiejętne nim sterowanie jest możliwe do wdrożenia i stanowi wartościowy składnik wykształcenia kadr pedagogicznych w dziedzinie kultury fizycznej.

Według J. Rypniewskiego (2013, s. 95-96) kluczowymi elementami składowymi, mającymi wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa w części wodnej obiektu są w szczególności:

- infrastruktura techniczna obiektu, ze szczególnym uwzględnieniem ilości, rodzaju, wzajemnego rozmieszczenia oraz stanu technicznego atrakcji wodnych;
- oznakowanie, regulaminy, instrukcje oraz inne informacje udostępnione użytkownikom, dotyczące obiektu jako całości, a także poszczególnych jego stref i urządzeń;
- wyposażenie w sprzęt ratowniczy;
- służba ratownicza, jej ilość, kwalifikacje, rozmieszczenie;
- ilość i rodzaj prowadzonych zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem grup zorganizowanych;
- ilość, rozmieszczenie, przemieszczanie się i zachowanie użytkowników.

Istotny w całym procesie odnoszącym się do wymaganych zasad bezpieczeństwa jest sposób przekazu i komunikacji, która z osobami przebywającymi na terenie pływalni odbywa się za pomocą różnych rodzajów informacji. Jedną z kategorii komunikatorów stanowią na tego typu obiektach znaki graficzne, tablice informacyjne oraz napisy, których celem jest czytelny przekaz (I. Michniewicz i R. Michniewicz 2013, *Ratownictwo ...* s. 57). Niektóre z tych sposobów przekazywania informacji są wystandaryzowane – np. stosowanie flag i znaków – a inne nie. Zdaniem G. Koniecznego i K. Antoniaka-Lewandowskiej (2007, s. 52) w dobie mnogości informacji i dominacji przekazu wizualnego w życiu codziennym należałoby głównie skupić się na przekazywaniu informacji w sposób wizualny za pomocą znaków graficznych (piktogramów). Niestety w Polsce problematyka znaków obowiązujących na pływalniach i w parkach wodnych obejmuje zarówno zagadnienia legislacyjne, jak i czynniki pozaprawne, co powoduje, iż pływalnie kryte i parki wodne w efekcie są miejscem, gdzie brak jest ujednoliconych sposobów przekazywanych informacji o zagrożeniach i bezpiecznych zachowaniach kąpielących.

Od roku 2010 ratownictwo wodne w Polsce przeszło znaczącą reorganizację. Znowelizowana *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne*, stała się podwaliną do dalszego uszczegółowienia zagadnień dotyczących bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych (I. Michniewicz i R. Michniewicz 2013, *Oddziaływanie ...* s. 30). Obecnie podstawowym aktem prawnym jest *Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* (Dz. U. Nr 208, poz. 1240) wraz z uzupełnieniem, które stanowią cztery rozporządzenia będące aktami wykonawczymi. Na potrzeby niniejszej pracy kluczowe jest *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag* (Dz. U. 2012, poz. 261).

W pracy podjęto próbę usystematyzowania wiedzy dotyczącej oznakowania pływalni krytych zgodnie z najnowszymi regulacjami prawnymi. Przedstawiono ilościowe i jakościowe normy oznakowania pływalni w podziale na czynniki prawne i pozaprawne. Przeanalizowano, na podstawie wybranych obiektów, sposób przekazywania informacji i oznakowania, biorąc pod uwagę między innymi: rodzaj oznakowania, jego ilość, zgodność formy graficznej i rozmiarów z obowiązującymi przepisami, umiejscowienie, czytelność i jednoznaczność przekazu, charakter – obowiązkowe i dodatkowe (uzupełniające), oznakowanie dla osób niepełnosprawnych, oznakowanie głębokości wody.

Celem badań było więc określenie stopnia i charakteru zagrożeń występujących w strefie oznakowania pływalni krytych odnoszących się do wymaganych zasad bezpieczeństwa.

Material i metody badań

Artykuł ma charakter teoretyczno-empiryczny. Powstał przy wykorzystaniu informacji uzyskanych w wyniku badań ewaluacyjnych literatury przedmiotu, dokumentów merytorycznych i programowych (*Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015*), a także na podstawie analizy porównawczej aktów prawnych (*Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne; Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych; Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag*) oraz danych statystycznych z serwisu internetowego WOPR-u. W badaniach posłużono się również następującymi metodami i technikami badawczymi: metodą jakościowych badań terenowych, poprzez przeprowadzenie obserwacji uczestniczącej oraz metodą badań niereaktywnych poprzez analizę krytyczną, porównawczą oraz desk research studiów literaturowych, dostępnych materiałów źródłowych, dokumentów i aktów prawnych, jak również materiałów filmowych i fotograficznych (Siwiński 2006; Rószkiewicz 2014).

Tabela 1. Zestawienie lokalizacji pływalni krytych objętych badaniem

Lp.	Nazwa województwa	Ilość przebadanych obiektów
1	Dolnośląskie	2
2	Kujawsko-Pomorskie	2
3	Lubelskie	3
4	Lubuskie	2
5	Małopolskie	2
6	Mazowieckie	2
7	Pomorskie	2
8	Warmińsko-Mazurskie	1
9	Wielkopolskie	2
10	Zachodniopomorskie	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań własnych.

Badania zostały przeprowadzone fazą koncepcyjną w 2014 roku na wybranych pływalniach krytych na terenie dziesięciu województw w Polsce. Łącznie było to 29 obiektów, których zestawienie lokalizacji przedstawiono w tabeli 1.

We wszystkich badanych obiektach zostały sfotografowane oraz sfilmowane oznakowania, które odnoszą się do wymaganych zasad bezpieczeństwa obowiązujących zarówno na pływalniach krytych, jak i w parkach wodnych.

Tabela 2. Wzory znaków jako prawnie obowiązujące oznaczenia pływalni krytych

Lp	Rodzaje znaków	Wzory znaków
1	Znaki zakazu	 <p>A-8 – znak „skakanie do wody zabronione”</p>
2	Znaki nakazu	 <p>B-2 – znak „nakaz ustawicznego nadzoru nad dziećmi”</p>
3	Znaki informacyjne	 <p>C-2 – znak „niebezpieczna głębokość wody”</p> <p>C-3 – znak „nagły uskok”</p> <p>C-11 – znak „punkt medyczny”</p> <p>C-12 – znak „telefon”</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag na podstawie art. 8 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240).

W załączniku do *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r.* podane zostały wzory znaków zakazu (A-1 do A-8), nakazu (B-1 i B-2) oraz znaków informacyjnych (C-1 do C-12). Obejmują one jednak niewielką liczbę znaczeń i w związku z tym ich wykorzystanie na pływalniach krytych i w parkach wodnych jest znikome.

W tabeli 2 przedstawiono wzory znaków zakazu (1 znak), nakazu (2 znaki) oraz znaków informacyjnych (3 znaki), które w myśl nowych przepisów, winny obowiązywać na wszystkich pływalniach krytych i w parkach wodnych na terenie naszego kraju, jako prawnie obowiązujące.

Wyniki badań

Jako pierwszą przeprowadzono analizę danych obserwacyjnych dotyczących zgodności z obowiązującymi przepisami formy graficznej znaku zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione”. Stwierdzono, że spośród wszystkich badanych obiektów w 15 z nich (51,7%) wystąpiły znaki, które były niezgodne z obowiązującymi przepisami. Na rycinie 1 i 2 przedstawiono przykłady nieprawidłowej formy graficznej tego znaku. Rycina 3 obrazuje wybrane przykłady prawidłowej formy graficznej znaku zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione”. W niektórych przypadkach, pomimo prawidłowego znaku, odnotowano zastrzeżenia dotyczące jego umiejscowienia, co ukazuje rycina 4.

Ryc. 1. Znak zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione” w formie graficznej która jest niezgodna z obowiązującymi przepisami

Źródło: Fot. własne.

Ryc. 2. Znak zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione” w formie graficznej która jest niezgodna z obowiązującymi przepisami
Źródło: Fot. własne.

Ryc. 3. Przykłady prawidłowej formy graficznej znaku zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione”
Źródło: Fot. własne.

Ryc. 4. Przykład nieprawidłowego umiejscowienia znaku zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione”, pomimo jego zgodnej z przepisami formy graficznej
Źródło: Fot. własne.

W dalszej kolejności przeprowadzono analizę danych obserwacyjnych dotyczących występowania na badanych pływalniach i parkach wodnych znaku nakazu B-2, który oznacza – „nakaz ustawicznego nadzoru nad dziećmi”. Wzór znaku B-2 przedstawiono w tabeli 2. Na żadnym z badanych obiektów nie odnotowano tego znaku.

Analiza wyników obserwacji, dotycząca występowania w badanych pływalniach i parkach wodnych znaków informacyjnych: C-2 – „niebezpieczna głębokość wody” i C-3 – znak „nagły uskok” wykazała, iż znaki te wystąpiły na 8 spośród 29 badanych obiektów, co stanowi 27,59%. Na rycinie 5 przedstawiono przykłady prawidłowych znaków informacyjnych C-2 i C-3.

Ryc. 5. Przykłady prawidłowych znaków informacyjnych: C-2 – „niebezpieczna głębokość wody” oraz C-3 – znak „nagły uskok”
Źródło: Fot. własne.

Autorki sprawdziły również czy na badanych obiektach wystąpiło oznakowanie głębokości wody (rycina 6). Na wszystkich badanych pływalniach i parkach wodnych odnotowano to oznakowanie, jednakże w wielu przypadkach stan techniczny tych oznaczeń był zły.

Ryc. 6. Oznakowanie głębokości wody: napisy na ścianach
Źródło: Fot. własne.

Kolejną przeanalizowaną kategorię stanowiły komunikatory – napisy na tabliczkach, tablice informacyjne i piktogramy, których celem jest czytelny przekaz, odnoszący się do wymaganych zasad bezpieczeństwa. Stwierdzono w tym zakresie

brak ujednoczenia oznaczeń, które wystąpiły na badanych pływalniach krytych i parkach wodnych. Używana symbolika jest bardzo różnorodna, na niektórych badanych obiektach do przekazu informacji stosuje się napisy na ścianach lub tabliczkach, na innych występują tablice informacyjne lub piktogramy, co obrazuje rycina 7 i 8. Na rycinie 9 pokazano przykład połączenia piktogramu z napisem na tabliczce.

Ryc. 7. Informacja dotycząca zakazu biegania przekazana poprzez: napisy na ścianach, tabliczka z napisem w języku polskim i niemieckim, znak zakazu biegania

Źródło: Fot. własne.

Ryc. 8. Informacja dotycząca skorzystania z prysznica przekazana poprzez: napisy na tabliczce, informacja łączona: znak i napis oraz tablica z piktogramem

Źródło: Fot. własne.

Ryc. 9. Przykład połączenia piktogramu z napisem na tablicy

Źródło: Fot. własne.

Tylko w 15 obiektach (51,72%) jako formę przekazywania informacji wykorzystano piktogramy.

Podsumowanie

Pływalnie kryte i odkryte, kąpieliska oraz parki wodne to zespół obiektów przeznaczonych między innymi czynnemu wypoczynkowi, rekreacji, rehabilitacji oraz uprawianiu sportu na różnych poziomach w wodzie (Parnicki 2007, s. 102). Aktywność fizyczna w środowisku wodnym wydaje się być jednym z najskuteczniejszych celów prozdrowotnych, a pływanie uznawane jest jako jeden ze środków nowoczesnego leczenia (Łubkowska i wsp. 2014). Należy jednak w bezpieczny sposób korzystać z tych wszystkich walorów, umiejętnie identyfikując zagrożenia oraz rozpoznawać, przewidywać i określać poziom ryzyka (Wiesner i wsp. 2011).

Biorąc pod uwagę statystyczny wskaźnik utonięć i wypadków nad wodą, poziom bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej na pływalniach krytych należy uznać za wysoki (Fiłon i Chrobot 2011, s. 79). Statystyki nie podają jednak stopnia zagrożeń związanych z niedostatecznym zapewnianiem bezpieczeństwa w kontekście analizy wypadków i niebezpiecznych zdarzeń, które wydarzyły się na pływalniach krytych i w parkach wodnych. Badania przeprowadzone na wrocławskich pływalniach przez M. Fiłona i M. Chrobot (2011) wykazały, że najczęściej występującym rodzajem urazów były rany cięte, następnie krwotoki z nosa oraz zachłyśnięcia. Zanotowano też wiele przypadków złamań oraz stłuczeń, najczęściej podudzi, stawu kolanowego i łokciowego. Upadki na śliskiej posadzce zdarzały się nie tylko wokół niecki basenowej, ale również w szatni oraz pod natryskami.

Stosując prawidłowe, czytelne oraz jednolite oznakowania na pływalniach krytych i w parkach wodnych dotyczące śliskiej powierzchni, jak i innego rodzaju niebezpieczeństw z pewnością wpłynęłoby na poprawę bezpieczeństwa i higienę wodnej aktywności rekreacyjno-sportowej, czy też korekcyjno-leczniczej.

Reasumując uzyskane wyniki badań, można stwierdzić, iż w ponad połowie badanych pływalni krytych (51,7%) znak zakazu A-8 „skakanie do wody zabronione” miał formę graficzną niezgodną z obowiązującymi przepisami. Na żadnym z badanych obiektów nie odnotowano znaku nakazu B-2 – „nakaz ustawicznego nadzoru nad dziećmi”. Znaki informacyjne: C-2 – „niebezpieczna głębokość wody” i C-3 – „nagły uskok” wystąpiły tylko w 27,6% badanych obiektów. W zakresie znaków poprawnych – komunikatorów stwierdzono, że nie istnieje ujednolicony sposób przekazywania informacji. Używana symbolika jest bardzo różnorodna, co powoduje, iż w rezultacie na krytych pływalniach i w parkach wodnych spotykamy chaos w postaci różnych oznakowań. Często stan techniczny oznaczeń był zły. Wielokrotnie oznaczenia były nieczytelne. Tylko w 51,7% badanych obiektów jako formę przekazywania informacji wykorzystano piktogramy, w pozostałych obiektach były to napisy na ścianach lub tabliczkach. Konkludując autorki stwierdziły, iż w celu zwiększenia bezpieczeństwa osób korzystających z pływalni krytych należałoby podjąć działania zmierzające do opracowania i wprowadzenia ujednoliconych wzorów oznaczeń, co stanowi konieczny warunek pełnego uczestnictwa we współczesnej kulturze fizycznej.

Literatura

1. Bielec G., *Aktywność fizyczna w środowisku wodnym wobec wybranych celów i funkcji wychowania fizycznego – na przykładzie gimnazjów publicznych*, Wydawnictwo Uczelniane AWFIS, Gdańsk 2012.
2. Fiłon M., Chrobot M., *Bezpieczeństwo uczestników zajęć w świetle analizy wypadków na szkolnych pływalniach*, Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu, 2011, nr 33, s. 76-79.
3. Konieczny G., Antoniak-Lewandowska K., *Oznakowanie pływalni w aspekcie bezpieczeństwa osób z niej korzystających*, Sporty Wodne i Ratownictwo, 2007, nr 1, s. 51-55.
4. *Lokalizacja polskich parków wodnych i pływalni z częścią rekreacyjną*, <http://www.wodneparki.pl/mapka> [dostęp: 08.12.2014].
5. Lubkowska W., Paczyńska-Jędrycka M., *Model szacowania ryzyka na przykładzie pływania na wodach otwartych w aspekcie prawdopodobieństwa zdarzenia i szkodliwości*, [w:] red. A. Wartecka-Ważyńska, J. Wrześcińska, *Zdrowie i zabezpieczenie społeczne w badaniach młodych naukowców*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2013, s. 135-144.
6. Lubkowska W., Paczyńska-Jędrycka M., *Zasady bezpiecznego korzystania z pływalni w aspekcie ryzyka zdarzenia i szkodliwości*, [w:] red. Z. Dziemiątko i W. Stach, *Bezpieczeństwo i prawa człowieka w badaniach młodych naukowców*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2014, s. 221-233.
7. Lubkowska W., Paczyńska-Jędrycka M., Eider J. The significance of swimming and corrective exercises in water in the treatment of postural deficits and scoliosis. *Central European Journal of Sport Sciences and Medicine*. 2014; 6 (2): 93–101.
8. Michniewicz I., Michniewicz R., *Oddziaływanie najnowszych regulacji prawnych na wszystkie podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo na obszarach wodnych*, [w:] red. G. Kosiba, *Bezpieczeństwo i higiena na krytych pływalniach. Intencje – Działania – Efekty*, Wydawnictwo InAltum, Kraków 2013, s. 28-47.
9. Michniewicz I., Michniewicz R., *Ratownictwo wodne. Podstawy edukacji studentów*, Wydawnictwo PWSZ, Kalisz 2013.
10. Mogiła-Lisowska J., *Rekreacyjna aktywność ruchowa dorosłych Polaków – uwarunkowania i styl uczestnictwa*, Wydawnictwo AWF w Warszawie, Warszawa 2010.
11. Parnicki F., *Przygotowanie oraz wyposażenie pływalni krytych i kąpielisk województwa lubelskiego w świetle przepisów dotyczących bezpieczeństwa kąpeli*, Sporty Wodne i Ratownictwo, 2007, nr 1, s. 102-107.
12. Parzych K., Gotowski R., *Zróżnicowanie przestrzenne i rola parków wodnych w rekreacji czynnej Polaków*, *Journal of Health Sciences*, 2013, nr 3 (14), s. 372-382.

13. Rószkiewicz M., *Stosowanie metod ilościowych i jakościowych w prowadzeniu badań naukowych*, Wydawnictwo PWN i PZWL, Warszawa 2014.
14. Rypniewski J. J., *Audyty bezpieczeństwa pływalni jako istotny element eliminacji zagrożeń i właściwej organizacji pracy służby ratowniczej. Dwadzieścia lat doświadczeń*, [w:] red. G. Kosiba, *Bezpieczeństwo i higiena na krytych pływalniach. Intencje – Działania – Efekty*, Wydawnictwo InAltum, Kraków 2013, s. 91-114.
15. Siwiński W., Tauber R. D., *Metodologia badań naukowych*, Wydawnictwo WSHiG w Poznaniu, Poznań 2006.
16. Świętochowska E., *Polacy nie potrafią pływać. I dobrze im z tym*, Newsweek, 2011 <http://polska.newsweek.pl/polacy-nie-potrafi-plywac--i-dobrze-im-z-tym,65491,1,1.html> [dostęp: 10.12.2014].
17. Wiesner W., Zarzycki P., Grobelny J., *Wybrane problemy badawcze edukacji dla bezpieczeństwa w rekreacji i turystyce szkolnej*, Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu, 2011, nr 33, s. 104-109.
18. WOPR. *Statystyka 2004-2012. Kąpieliska i pływalnie*, http://www.wopr.pl/index.php?option=com_docman&Itemid=226 [dostęp: 10.01.2015].
19. Zatoń K., Kwaśna A., *Wartości rekreacyjne jako aspekt aktywności ruchowej w wodzie*, Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu, 2011, nr 34, s. 176-180.

Dokumenty

20. *Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015*, Ministerstwo Sportu, Warszawa, styczeń 2007 r.
21. *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne* (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.).
22. *Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* (Dz. U. Nr 208, poz. 1240).
23. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag* (Dz. U. 2012, poz. 261).